

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

commissie van redactie

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Ameide; Ds. H. van Leeuwen, Rotterdam-West; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 6,— per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

DE VERWACHTING VAN EEN GODZALIGE

En zie er was een mens te Jeruzalem, wiens naam was Simeon; en deze mens was rechtvaardig en godvrezende, verwachtende de vertroosting Israëls, en de Heilige Geest was op hem.

Lukas 2 : 25

Op de drempel van het Oude zowel als van het Nieuwe Testament ontmoeten wij lofzangen. In het begin van het O.T. na de rampzalige val des mensen beluisteren we het lied van de mens, het lied van de wellust, van het zwaard, van de kultuur van de verlichting, in één woord, het lied van de opklimbing van de mens, het lied van de vergelding van de mens.

En ziet, nooit zou er na de paradijs lofzang één lied gezongen worden tot eer en aanbidding, indien de Heere Zelf daar niet voor gezorgd had. Doch Gode zij lof, de Heere heeft ervoor gezorgd. Immers horen wij na de intrede van de nacht der zonde en des doods, de mens in zijn dwaasheid en vermetelheid de lof bezingen van de opklimbing van de mens naar de hemel. Op de drempel van het N.T. horen wij lofzangen, diespreken van de nederdaling Gods van de hemel naar de aarde. Van het Woord, Dat is vlees geworden. Van de Zoon, Die is mens geworden. Lofliederen, die getuigen van de „barmhertigheid Gods, waarmede ons bezocht heeft de opgang uit de hoogte”. Denk hier aan de lofzangen van Maria, Zacharias en Simeon. In ons tekstwoord is er één aan het woord, die door Gods Geest is arm gemaakt, maar die nu ook door die Geest is bewrocht en een instrument is gemaakt om die lof te vertellen, waarin bezongen wordt het werk van een drieëinig God tot zaligheid, en wat zijn persoonlijke beleving, geloof, hoop en verwachting dienaangaande was.

Wie deze mens was! Onze overdenking spreekt van „een mens te Jeruzalem”. Jeruzalem, de stad van de godsdienst. De stad, waarin Sions hoogte zich verhief, met zijn geweldige tempelgewelven. Jeruzalem, een vreugde der ganse aarde. Daarheen toog men vanaf de dagen van David en Salomo om de Naam des Heeren aan te roepen, te offeren en te aanbidden. Daarheen trokken met de grote feesten de stammen op en had de God van Israël een dienst van schaduwen en offeranden ingesteld. Daar nu vertegenwoordigde zich, in de dagen des N.T., een schare van schriftgeleerden en farizeërs. Voorwaar, Jeruzalem de stad van de godsdienst.

Maar godsdienst is nog geen godsvreze. Jeruzalem liep over van godsdienst. En zo is het ook in onze dagen. Als ons land, beoordeeld naar de uiterlijke maatstaven gezien wordt, zeker dan zijn er kerken, vormen en mensen

van de godsdienst volop, die met de farizeërs zich beroemen: „wij zijn Abrahams zaad”, die roemen en steunen op een verbond, waarvan ze zelf echter niets verstaan.

Immers neen, ze stelen de beloften Gods als een roof. 't Is een geslacht, dat rein is in z'n eigen ogen, maar van z'n drek niet gewassen is. Dat niet weet in Adam, in een verbroken werkverbond voor God, midden in de dood te liggen; ook thans een geslacht van schriftgeleerden en farizeërs, maar dat met al hun godsdienst en roemen in het verbond een vuile vijand is van de bevindelijke waarheid, een vijand van de weg, waarin God Zijn volk leidt, ja, een vijand van God Zelf en van Zijn volk, zonder er ooit aan ontdekt te zijn. Waarlijk, godsdienst is nog geen godsvreze. Hier echter is iemand in Jeruzalem, die godvrezend is. Dat is een wonder Gods. Veel staat ons niet van hem opgetekend. Omtrent z'n afkomst of beroep lezen we niets. Misschien wel een verachte en vergeten burger te Jeruzalem. Zo zijn er meer, ook in onze tijd, door velen niet geacht, veeleer veracht, uitgekreten als een domper, met een boekje in een hoekje, ouderwets, ziekelijk enz., doch die waarlijk nog behoren tot de zuchters in Jeruzalem. Deze mens was rechtvaardig. Op vele plaatsen in de Heilige Schrift komt het woord rechtvaardig voor in de zin van een rechte verhouding tot God en z'n naasten. Dit zijn we van nature niet, dan is onze verhouding vijandschap en goddeloosheid, eigengerechtigheid. Maar door de rechtvaardiging uit genade der verzoening met God wordt de staat veranderd. We gaan over van een staat van doemschuld in een staat van vrije genade. Dit is ook de noodzakelijke wortelbodem voor de ware vreze Gods. Op deze wortelbodem van ons adamtisch bestaan kan er wel godsdienst, maar geen ware vreze Gods bloeien. Deze mens nu was naar de inwendige zijde van zijn bestaan gelijk hij zich uitwendig openbaarde. 't Was dus geen vroom vernis over een vermolmd plank, maar 't was waarheid in het binnenste. Deze mens was dus, naar 't getuigenis dat de Heilige Geest hier geeft, een godzalige, die

VAN DE ADMINISTRATIE

Voor ditmaal beginnen wij met een herhaald verzoek om aller medewerking, dat onze administratie zo volledig mogelijk is, nl. om bij adresverandering mij dat zo spoedig mogelijk te berichten. Steeds ontvangen wij verzonden nummers retour met de mededeling „vertrokken”, wat ons veel werk bezorgd om het adres weer te vinden. Ook klachten van het blad niet ontvangen zo spoedig mogelijk aan ons adres doorgeven. Ook voor ons is het aange-naam als dergelijke klachten ons bereiken. Voorts onze hartelijke dank voor het ontvangen van een tweetal brieven, welke getuigden van de zegen die was gevonden door middel van ons blad, wat toch altijd het voornaamste is en blijft. Ook het ontvangen van een extraatje voor de besteding om te kunnen voortgaan met de uitgave van het blad, bemoeit ons steeds in de arbeid. Voor ditmaal ontvingen wij voor onze kas aan giften en overbetalingen f 127,—. Wie verblijdt ons een volgende keer? Ons gironummer is 704350 t.n.v. Administratie Bewaar het Pand, v. Eeghenstraat 14, Alphen a.d. Rijn.

v.d. L.

teder voor de Heere leefde en wandelde door het geloof. Dit geloof wordt bij Hem genoemd een verwachten.

Hij verwachtte de vertroosting Israëls. Hij behoorde tot die kleine keurbende in Israël, die in geloofsvertrouwen, steunend op de belofte, naar de vervulling dier belofte, nl. naar de Messias uitzag. Hij verwachtte Hem, zoals Jesaja Hem predikt: Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen”. De vertroosting Israëls. Zie hier getekend de rijkste en diepste betekenis van de Zaligmaker. Kennen wij reeds iets van deze verwachting? Wie zal ons het goede doen zien? Wat zal ons de toekomst brengen? De Heere zegt: „Teveergeefs verwacht men het van de bergen en de menigte der heuvelen”. O, mochten we eens sterven aan al het onze, ook aan onze ijdele verwachtingen, doch die buiten het bestek van onze tekst liggen. In elke weg en stand van het leven is de enige verwachting, die verwezenlijkt zal worden, nl. zo we de Heere leerden verwachten, de Heere in de vervulling Zijner beloften. De Heere in de openbaring van Zijn zoete gunst aan onze ziel in Christus Jezus. Dan leerden we uitzien en verbeiden en zeggen:

Ik roep U aan, 'k blijf op U wachten,
Omdat Gij, o God mij altoos redt.
Ai, luister dan naar mijn gebed
En neig Uw oren tot mijn klachten.

Smits

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

48.

„En toen?” Belangstellend vraagt de Pelgrim naar het vervolg van het verhaal. Want bij het kennen van de daad en de schuld der zonde, hebben wij ook het kennen van de straf der zonde nodig. Blijft men in het kennen van het eerste staan, dan gaat dat wel met

enige boetvaardigheid gepaard in het smaken van Gods goedertierenheid, maar het komt niet tot het geestelijke kennen van Christus in Zijn borgwerk. Vandaar dan ook het belangstellend vragen: „En toen?”

„Toen”, zo antwoordt Getrouw: „Was het

als begon er een vuur in mijn binnenste te gloeien en ik zag in, dat, wanneer hij mij eens in zijn huis gebracht zou hebben, hij mij als slaaf zou verkopen. Ik legde hem dus het zwijgen op en weigerde met hem te gaan tot aan de deur van zijn huis. Maar nu begon hij op mij te schelden en zei mij, dat hij iemand achter mij aan zou zenden, die mijn weg bitter zou maken voor mijn ziel. Ik keerde mij dus om en wilde heengaan. Maar op hetzelfde ogenblik gevoelde ik, dat hij mij beet pakte en mij zulk een geweldige slag toebracht, dat het was, of een deel van mijn lichaam, in zijn hand achterbleef. Dit deed mij uitroepen: Ik ellendig mens! En zo ging ik de heuvel op. Halverwege gekomen, zag ik achterwaarts, en nu bemerkte ik iemand, die mij snel als de wind op de hielen zat. Hij haalde mij in, juist op de plaats, waar het priël staat". En die plaats is juist de plek van veel smart en droefheid voor de Pelgrim geweest.

"Dat is juist de plek", zo sprak hij, "waar ik mij neerlegde om te rusten, maar door slaap overmand, verloor ik deze rol uit mijn boezem".

"En toen?" Neen, Getrouw vraagt niet naar de geschiedenis van de rol die de Pelgrim daar verloor. "Lieve broeder", zo sprak hij, "laat mij uitspreken. Want gij hebt mij daartoe verplicht met de vraag van „en toen?" Zodra de man mij had ingehaald, kwamen, zij slaagen nog sneller dan zijn woorden, want hij velde mij neer, zodat ik voor dood bleef liggen.

Toen ik enigszins tot mijzelf gekomen was, vroeg ik wat de oorzaak was voor de handelswijze. Zijn antwoord was: „Om een verborgen genegenheid voor de oude Adam; en met deze woorden bracht hij mij weer een dodelijke slag toe op de borst, zodat ik achterover stortte en als dood aan zijn voeten lag. Toen ik weer tot het bewustzijn kwam, smeekte ik om genade, doch hij zei: Ik weet van geen genade, en wederom velde hij mij ter aarde. Hij zou mij zeker gedood hebben, ware er niet iemand gekomen, die hem gebod van mij af te laten".

Was het van Getrouw afhankelijk geweest, dan was hij met de oude en eerste Adam meegegaan en in zijn genegenheid tot hem ondergegaan. Maar de Heere liet hem niet los. Getrouw was door genade een tweemens en de Heere steunde de nieuwe mens met het bevel: „Leg af de oude mens met zijn begeerlijkheden", zodat hij in de keus van zijn hart zich als opnieuw aan de Heere kwam te verbinden. Maar daarmee was de schuld der zonde niet verzoend tot bevrijding van de straf der zonde, zodat de man Mozes hem in zijn konsciëntie kwam te slaan met dodelijke slagen. Elke dag hield een doodvonnis in. Mozes veroordeelt ons op grond van al de geboden, die wij kwamen te overtreden tot de dood. Met de eerste Adam hebben wij gegeten van de verboden boom en uit kracht daarvan liggen wij onder het oordeel des doods en der verdoemenis door erf- en dadelijke zonden.

Maar onder al de smart, die de man Mozes Getrouw met zijn zware slagen kwam toe te brengen, kwam hij zichzelf niet in het minst te verontschuldigen. In de grond der zaak had hij Mozes lief, want door de Heilige Geest was de wet van Mozes hem in het hart geschreven. En uit liefde tot Gods heilige wet kwam Getrouw zijn zonde te belijden en te bewenen. En in die weg kwam de Heere, de Man van smarten, met Zijn reddende en ontfermende liefde tot hem. Hij zag de littekenen van de lijdende Borg in Zijn zijde. Het bewijs dat Hij waarlijk en borgtochtelijk gestorven is door aan de eis en vloek der wet te voldoen. En toch wordt Getrouw naar zijn eigen woord nog achtervolgd door de bloedwreker. Hoe kan dat, daar hetgeen hij ons vanuit zijn innerlijk leven kwam te vertellen, heeft plaats gehad voor zijn ontmoetig en gesprek met de Pelgrim? Hiermee brengt Getrouw ons tot de gedachte, dat men na het kennen van Christus in Zijn algenoegzame offerande, toch nog

weer achtervolgd kan worden door de bloedwreker alsof het kennen en omhelzen van de enige Hogepriester in Zijn borgtochtelijk lijden en sterven geheel gemist wordt.

Ja, dat is inderdaad voor het menselijk oog hier een moeilijk geval. Maar u moet in aanmerking nemen dat de Pelgrim hier spreekt tot een mens, die de wet verstaat. Met andere woorden, die de wet des geloofs kent. En dan is die moeilijkheid der onderscheiding nog niet zo groot.

Ziet, een bedrukte, die door de man Mozes tot stervens toe geslagen wordt, bij het licht van de Geest op de enige en algenoegzame offerande van Christus, dan laat hij van u af en uw hart wordt vervuld met de vrucht van zoete en zalige vertroosting. En dat kan zich in het innerlijke leven herhalen. Wordt men door een prediker of onder het volk daarin opgebouwd, dan onderdrukt dat de wasdom van het geestelijke leven. Worden dezulken niet door de bloedwreker achtervolgd, dan blijven zij daar zeker staan. Maar gelukkig, als de vrucht op is, komt de bloedwreker weer voor de dag. En daarom zijn de onderwijzingen van de Heilige Geest zo noodzakelijk voor het komen tot de omhelzing van Christus in Zijn enige en algenoegzame offerande. Door dat onderwijs alleen is het een komen tot de vrijmoedigheid van het geloof Christus naar het gebod des Vaders te omhelzen in Zijn borgtochtelijk lijden en sterven.

Hieruit hebben wij de Pelgrim krachtig en duidelijk horen spreken, terwijl Getrouw de vruchten daarvan wel kent, maar tot de daad der omhelzing niet gekomen is en zich dat ook niet aanmatigt. Wat de Pelgrim eerst geleerd heeft, leert Getrouw pas later. En in sommige gevallen is het laatste voor het geestelijke leven nog wel zo profijtelijk. Althans de Heere Jezus heeft de discipelen als bruiloftskinderen de vreugde van Gods vergevende liefde voor een tijd laten genieten in de vrucht, en daarna zijn zij in de weg van ontgronding en ontdekking gekomen tot de omhelzing van Christus in Zijn voldoening tot verzoening. Maar desniettemin is het naar de leer van de Schrift en de aard van het geloof in **aller hart**, op te wassen in de genade en **kennis** van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus.

Voor het geestelijke leven is het kennen van de oude Adam in zijn verdorvenheid, van Mozes in zijn gestrengheid en van Christus in Zijn dierbaarheid van grote betekenis. Met klaarheid en onderscheiding heeft Getrouw hieruit gesproken en dat is ons tot onderwijzing.

„Maar hebt gij op de heuvel geen huis gezien, aan de kant waar Mozes aanviel?" Met deze vraag bracht de Pelgrim een bepaalde wending in het gesprek door te informeren naar de onderhouding van de gemeenschap der heiligen. Ja, Getrouw heeft het paleis gezien en de leeuwen ook, die daar aan de weg liggen. Maar hij acht dat zij slapen, want het was omstreeks de middag. Daar hij nog een groot gedeelte van de dag voor zich had, ging hij de Portier voorbij en daalde de heuvel af. Maar de Pelgrim vond het jammer dat hij het paleis niet had aangedaan. En dat te meer, daar de Portier naar zijn komst had uitgezien. Voor hem is het altijd een aangename bezigheid pelgrims met zorg en liefde binnen te leiden.

Hiermee heeft Getrouw, al was het niet opzettelijk, zijn innerlijk leven schade berokkend. Want men zou hem daar zoveel zeldzame dingen getoond hebben, die hij zijn leven lang niet zou hebben vergeten. Wat de Pelgrim in het paleis van de gemeenschap der heiligen gehoord en gezien heeft, is hem bij gebleven. Gedurig denkt hij daaraan terug. En hij acht zich gelukkig tot die geestelijke familie te mogen behoren. Hij verlangt er naar hen straks in Sion te ontmoeten. Voor ons innerlijk leven is het van grote betekenis de onderhouding van de gemeenschap der heiligen biddende te zoeken. De Heere wil dat Zijn kinderen elkander **hartelijk** lief hebben.

A.

R. Kok

De grote Synode van Dordrecht 1618-'19

Dordt en onze tijd.

Het mag met recht een hachelijke zaak genoemd worden om met de herinnering aan de synode van Dordt aan te komen in onze tijd. Zover is immers op het bredere erf het loswekingsproces van wat Dordt 1618-1619 wezenlijk betekend heeft gevorderd. Sommige mensen merken dit niet op en noemen dit een zwartgallig pessimisme. Het kon helaas wel eens zijn, dat zij de werkelijkheid niet willen of kunnen zien.

Geruisloos gaat vaak dit proces: het begint nogal eens met bezwaren tegen de leer van verkiezing en verwerping, en het voorstaan van een zgn. ruimere Evangelieprediking, zonder dat men beseft dat de rechte prediking van het Evangelie niet uitgesloten wordt door verkiezing en verwerping. Langzamerhand gaat men spreken over eenzijdigheid van Dordt en tenslotte wijst men Dordt geheel af. Het is trouwens veelal gevaarlijk. De etiketten op de fles blijven hetzelfde nadat men eerst de fles een andere inhoud gegeven heeft.

De herinnering aan Dordt is een grote sta-in-de-weg voor de oecumenische geest van deze eeuw. Nicolaas Schotsman schreef in de Erezuil als het oordeel van de versmaders van deze synode: „dat het in onze dagen, waarin men de broederliefde en vereniging der protestanten behartigt, niet te pas komt die oude twisten op te halen en aan de kerkvergadering, die deze twisten zo streng beoordeeld heeft, met lof te gedenken". 't Is alsof ge vandaag velen hoort spreken over broederliefde. Met dat verschil, dat een station verder is gepasseerd. 't Gaat vandaag maar niet alleen over de vereniging der protestanten, doch nu gaat het over de vereniging van protestant en rooms. Daarbij is het beter de herinnering aan deze synode te vervagen.

De Dordtse Leerregels zijn voor zeer velen op het bredere erf een lastig aanhangsel geworden. In naam worden ze als belijdenis erkend, maar 't is een grote vraag geworden in hoeverre ze in wezen nog betekenis hebben. Hoe zou het trouwens anders kunnen? Het steeds verder om zich heen grijpend gemis aan de schriftuurlijke beleving door Gods Geest moet dit belijdenisgeschrift wel steeds verder op de achtergrond brengen.

Vaarwel aan Dordt.

Dat wij niet overdrijven in het bovenstaande kan een blik op de gang van zaken in de Ned. Hervormde Kerk ons leren. Daar is voor de remonstrantse predikanten de toegang tot de kansel inmiddels weer ontsloten. Feitelijk behoefde dit niet te verbazen. In deze kerk heeft vooral de theologie van Dr. Karl Barth zijn invloed gehad. Daarin blijft van verkiezing en verwerping, zoals beleden in de Dordtse Leerregels, alleen de naam over. Voor deze theologie bestaat er geen besluit Gods van eeuwigheid, dat af is. God gaat door met beslissen. Tegen ieder mens moet gezegd worden dat hij verkoren is, omdat Christus de verwerping heeft gekend. In feite is dit niet veel anders dan algemene verzoening. Men moet geloven dat men verkoren is.

Waar deze afbraak van de belijdenis wordt toegestaan, komt de rest van zelf. In 1966 besluit de synode, dat een remonstrants predikant, mits op uitnodiging en toestemming van de kerkeraad, in een hervormde gemeente mag preken, de sacramenten mag bedienen en huwelijken mag bevestigen. Alle verzet, dat er van de zijde van de Gereformeerde Bond geweest is, mocht niet baten. En dan te bedenken, dat de remonstranten vandaag nog erger zijn dan in de tijd van hun veroordeling, nl. puur vrijzinnig. De praeses van de synode noemde dit feit een historisch moment. Beter had gesproken kunnen worden van een plechtige begrafenis van de belijdenis van Dordt.

Ds. A. Vroegindewey heeft daar iets van vertolkt: „De kanselruil met de remonstranten

is een verloochening van de Dordtse Leerregels of de Vijf Artikelen tegen de remonstranten. Het gereformeerd en reformatoisch karakter van de kerk wordt steeds meer aangetaast. Artikel X van de kerkorde onze kerk krijgt steeds minder betekenis. De dappere woorden van dat artikel: „De kerk weert wat haar belijdenis weerspreekt”, zijn niets, maar dan ook niets waard gebleken. Ze staan daar als een aanklacht. Want de kerk haalt de remonstrante dwaling, die door de kerk weersproken is, weer in de kerk. En ze is veel erger dan in de dagen van de grote Dordtse Synode”.

Waar is het einde?

Die vraag mag hier wel gesteld worden. Niet alleen in de Hervormde Kerk is de losmaking van Dordt te zien, maar ook in de kerken, geboren uit de Afscheiding en Doleantie, breekt steeds meer een geest door, die in dezelfde richting gaat.

In de Gereformeerde Kerken komt dit wel heel sterk openbaar. We denken aan de ontvangst van „De richtlijnen voor de behandeling van de leer der verkiesing” van de Generale Synode der Nederlands Hervormde Kerk 1965 bij velen in deze kerk. Vooral zij, die zo spoedig mogelijk vereniging met de Hervormden begeren — waarbij de begeerte niet drijft naar de Gereformeerde Bond — juichten dit stuk toe, waarin in werkelijkheid de Dordtse Leerregels ontkend worden. En dan..... hoe is het daar meestal gesteld met de prediking van wat Dordt in het middelpunt heeft gesteld? Klachten van verontrusten zijn vaak evenveel bewijzen voor de magere inhoud van de prediking.

In de Gereformeerde Kerken (vrijgem.) wil de bovendrijvende groep juist heel sterk vasthouden aan de belijdenis van Dordt. 't Is zelfs opmerkelijk, dat van die zijde een lijst van artikelen en geschriften over deze synode verschenen is. Waarschijnlijk wel het meest om het vasthouden aan de belijdenis tegenover het disputabel stellen van de belijdenis door de remonstranten. Op zichzelf is dit te prijzen, hoewel de manier waarop dit gebeurt in deze kring afstoot. Helaas overheerst echter in deze kerken in het algemeen een bepaald soort verbondsactivisme, dat de praktijk der godzaligheid verdonkert. Ik denk hier vooral aan het derde en vierde hoofdstuk van de Dordtse Leerregels: „Van des mensen verdorvenheid en bekering tot God en de manier van deze”. Hiermee hangt samen de afkeer van de mystiek, die in vrijgemaakte kringen altijd zo duidelijk uitgesproken is. En hoe zijn de leerregels te verstaan, zonder de taak van het levend geloof erin te horen?

Op eigen erf.

Zien bij een ander kan gevaarlijk zijn, als eigen erf vergeten wordt. En helaas is het niet overbodig, om op eigen erf onze aandacht te richten. De Christel. Geref. kerken hebben terecht altijd zich beroepen op het schriftuurlijk-konfessioneel beginsel, waarnaar zij wensen te leven. Dat betekent toch onder meer, dat in de praktijk de belijdenis van Dordt moet doorklinken. De Dordtse synode heeft in het besluit van de leerregels alle dienaars van het Evangelie vermaand deze leer „zowel met de tong als met de pen tot Gods eer, heiligheid des levens en vertroosting der verslagen gemoederen te richten”.

Het verval van de belijdenis begint niet bij de openlijke dwaling, maar eigenlijk al als deze belijdenis verzwegen wordt en niet meer funktioneert in de praktijk. Wij kunnen dan niet verhelen, dat er ernstige zorg is bij veel oprechten over de prediking in onze kerken. En deze zorg gaat juist om wat er in de praktijk gemist wordt.

Wij stellen voorop: wij wensen geen prediking, die bijv. voorbijgaat aan de wijze, waarop ook Dordt over de verkiesing en verwerping begint te spreken. Ook willen we voluit vasthouden aan wat er staat in artikel 3 van hoofdstuk I, dat God goedertierenlijk verkondigers zendt enz. Laten we verre blijven van hen, die zeggen dat het enige doel van de Evangelieprediking voor de onbekeerden hun verharding is.

Maar, hoe staat het onder ons in de prediking met art. 12 van hetzelfde hoofdstuk over het waarnemen van de onfeilbare vruchten der verkiesing? Het gemis aan geestelijke leiding brengt bij anderen terecht, waar men wel onderwijs kan krijgen. Hoe is het met art. 10 van hoofdstuk III en IV waar gesproken wordt over de roeping? In dat artikel wordt toch heel duidelijk gesteld, dat het niet de mens, maar God toegeschreven moet worden, dat de uitverkorenen geloven. God roept hen krachtiglijk. Soms lijkt het wel, alsof er geen bijzonder werk des Heiligen Geestes meer nodig is. In verband hiermee kan toch nooit genoeg benadrukt worden dat het werk van de Heilige Geest in de krachtdadige roeping en de wedergeboorte onwederstandelijk is. Ook vrezen we op ons erf in deze dingen de verkillende adem van het intellektualisme. Geen bezwaar mag iemand maken tegen het verwerven van kennis van de geloofsleer enz. Deze wordt eer al te veel gemist. Doch „als men de kennis dienst wil laten doen om het „leven” zelf te vervangen of daarin te laten opgaan” (Prof. G. Wisse), dan gaat de armoede van de dood steeds meer het kerkelijk erf beheersen. Een enkel intellektuele beschouwing over verkiesing en verwerping, hoe ook gekleurd, brengt vroeg of laat verwerping van dit stuk der belijdenis in de kerk.

Wij kunnen niet anders dan met de grootste zorg deze ontwikkeling gadeslaan. Het meest blijft voor ons allen beleving nodig van deze dingen. Wanneer wij wel strijden voor leer en beleving van vrije genade en zelf de doorwerkende kracht van Gods Geest missen, zijn we ook nameloos arm. De Heere geve ons persoonlijk door de Heilige Geest te zoeken als een arme zondaar de troost der verkiesing in Christus. Dan wordt Gods Naam verheerlijkt in de zaligheid van een zondaar. Dan wordt het verslagen gemoed getroost.

D. Slagboom

Naar de 36. CATECHISATIE

*DE MEDEDEELBARE EIGENSCHAPPEN
GODS (vervolg, tevens slot).*

We zijn nu gekomen tot de laatste groep, naar de dogmatische indeling van de eigenschappen Gods, Gods *macht*.

Deze deugd Gods is, zoals zij in God is, onmededeelbaar. Daarom is Gods macht om haar te definiëren: een *almacht*.

Aan de mens, naar Gods beeld geschapen, heeft God ook macht gegeven. Zij is dus bij de mens beperkt.

Gods almacht is die deugd in God, waardoor God alles kan wat overeenkomt met Zijn heilige wil. Want er kan bij God geen tegenstrijdigheid zijn tussen Zijn volmaakte deugden of eigenschappen.

Daarom kan God alleen wat Hij wil en wat niet met Zijn heilig Wezen strijdig is. Zo kan God niet zondigen. Dat zou een onmacht zijn. Want de zonde is onwettelijkheid, duivels. „Verre van God van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht” (Job. 34 : 10). God kan dus ook niet sterven. Want sterven is het volkomen verlies van alle levenskrachten. Sterven is onmacht aan de zijde van de mens. Wie redt zijn ziel van 't graf? God heeft de zonde en de dood onder Zijn macht. Hij is de zijnde, de levende van eeuwigheid tot eeuwigheid.

De almacht Gods wordt verklaard uit Gods WEZEN. „Ik ben God, de Almachtige”, zo sprak God tot Abraham. De engel Gabriël zei tot Maria: „En geen ding zal bij God onmogelijk zijn”. Daarom blijkt Gods almacht in Zijn wonderen.

Indien God het zou willen, zou Hij naar het woord van Johannes de Doper uit stenen Abraham kinderen kunnen verwekken.

Gods almacht is een onafhankelijke macht. Zij kan door geen tweede oorzaken, middelen of natuurwetten bepaald worden. Door Zijn

almachtige en alomtegenwoordige kracht onderhoudt en regeert God Zelf hemel en aarde en alle schepselen. Hebr. 1 : 3: „En alle dingen draagt door het Woord Zijner kracht”. De Apostel getuigt dit van de Zoon van God, Die eenswezens met de Vader is. zie ook Zondag 10. God is ook de vrijmachtig besluitende en werkende God, de Soeverein. Zo blijkt Gods almacht bijzonder ook in het werk Zijner genade in zondaren, bij de herschepping. En inderdaad is die almachtige, onwederstandelijke kracht nodig om vijanden tot vrienden Gods te maken, om het afkerige, weerbarstige en vijandige hart van de mens te verbreken en te verootmoedigen, zodat het zich gewonnen geeft en overgeeft. Maar dan geldt het ook ten deze: wat Zijn liefde wil bewerken, ontzegt Hem Zijn vermogen niet. Het „zwaard des Geestes”, Gods Woord, waarvan de almachtige God Zich bedient, gaat dan door „tot de verdeling der ziel en des geestes en der samenvoegselen endes mergs”, naar Hebr. 4 : 12. Maar de liefde Gods vertoert het hart. Want ook de liefde Gods is sterker dan de dood. Het is een almachtige liefde. Bunyan beschrijft dit zo schoon bij de inname van de stad mensenziel in zijn werk: „De heilige oorlog”. En ziet het bij Paulus zelf, toen hij op de weg naar Damaskus werd neergeveld en door de Heere werd gearresteerd. Zo is ook eens het hart van een Lydia geopend, toen zij zat onder de prediking van Paulus aan de oever van de rivier buiten Philippi. Is dit ook al bij u gebeurd? O, smee de almachtige God om die genade.

De almacht Gods dient allereerst tot ernstige waarschuwing. Want die zijn nek verhardt, zal schielijk verbroken worden, zegt de Heere in Zijn Woord. God heeft de macht om Zijn straffen uit te voeren. De mens in zijn blindheid en vijandschap moge zich verzetten, of menen dat hij straffeloos zal door kunnen gaan op zijn zonde-weg, „Gods macht verbreekt de arm der goddelozen” (Ps. 37 : 9ber.). Achab zei eens tot Elia, nadat hij verraderlijk en wreed de wijngaard van Naboth in zijn bezit had gekregen: „Hebt gij mij gevonden, o mijn vijand?” En toen zeide Elia: „Ik heb u gevonden, overmits gij uzelf verkocht hebt om te doen wat kwaad is in de ogen des Heeren” (1 Kon. 21 : 20). Ja, de wrekende gerechtigheid Gods achterhaalt de zondaar, die ondanks Gods lankmoedige waarschuwingen toch doorgaat in zijn vijandschap en verharding. Daarom:

Vreest 's Heeren macht en dient Zijn Majesteit;

Juicht bevend op 't gezicht van Zijn vermogen,

En kust de Zoon van ouds u toegeleid,
Eer u zijn toorn verdelg' voor aller ogen;
U op uw weg tot stof doe wederkeren,
Wanneer Zijn wraak, getergd door uw gedrag,

U, onverhoeds zou door haar gloed verteren,

Tot staving van Zijn lang gehoond gezag.

Psalm 2 : 6.

Gods macht is ook tot rijke troost voor Gods kinderen. Zij kunnen wel eens in zulke omstandigheden komen, dat zij als voor het onmogelijke komen te staan en geen uitweg meer zien. Ik denk aan Israël voor de Rode Zee. Achter het leger van Farao, opzij de bergen en voor zich de zee. Dit betekent niet anders dan omkomen. Maar God maakte een pad waar geen weg was. Ja, bij het naderen van de dood kan God volkomen uitkomst geven (Ps. 68 : 10). En diezelfde dichter moedigt Gods bedrukte kerk zo rijk in het elfde vers:

U zullen als op Mozes' bee,
Wanneer uw pad loopt door de zee,
Geen golven overstromen.

In onze Heidelberger belijdt de kerk in zondag 9: „Op Welke ik also vertrouw, dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddrift

des lichaams en der ziel verzorgen, en ook al het kwaad, dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren, dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God en ook doen wil als een getrouw Vader".

Daarom: „Welgelukzalig is hij, die de God van Jakob tot zijn hulp heeft, wiens verwachting op de Heere, zijn God is" (Ps. 146 : 5). En hoe rijk wordt in diezelfde psalm verklaard wie die God is voor Zijn arm, bedrukt en ellendig volk. Kent ook u die God en hebt u Hem nodig gekregen om door Hem behouden en gezaligd te worden, voor tijd en eeuwigheid voor z'n rekening genomen te worden?

R'dam-W.

v. L.

Belangrijke mededeling

aan alle reformatorisch gezinden in Nederland.

Goede reformatorische voorlichting is in onze tijd meer dan ooit noodzakelijk. Reeds lang wordt daarom door ons reformatorisch volksdeel grote behoefte gevoeld aan een eigen dagblad, aangezien de huidige dagbladpers ons veeleer het tegendeel biedt: getuige:

de veelal eenzijdige voorlichting op kerkelijk/theologisch terrein; het steeds sterker wordend drijven naar een gevaarlijke, in wezen antichristelijke oecumene; de door een deel van de Nederlandse pers aangenomen onverbloemd vijandige houding jegens hen, die naar dealoude reformatorische beginselen wensen te leven, blijkens de in 1966 verschenen leugenachtige, opruiende en zelfs godslasterlijke publikaties betreffende de te Elspeet gesignaleerde poliogevallen, waarbij zelfs een „christelijk" dagblad zich niet ontzag op de dag des Heeren bij een bedehuis gemaakte foto's te publiceren; de vooral voor onze jeugd zo indringend gevaarlijke publikaties betreffende sport, toneel, film, televisie enz.

Overtuigd van de dringende noodzaak, dat tegen dit gevaar een dam worde opgeworpen, heeft de „Stichting Reformatorische Publikatie", welke zich stelt op grondslag van de Heilige Schrift en de drie Formulieren van Enigheid, en gevormd is uit leden van onderscheiden kerkformaties, na ernstig beraad besloten om te trachten een beslist reformatorisch nieuwsblad voor ons volk te doen verschijnen. Na onderzoek is gebleken, dat dit niet tot de onmogelijkheden behoort.

Het streven van de stichting is erop gericht D.V. zo spoedig mogelijk een dagblad te doen verschijnen. Indien echter door belemmeren de factoren dit niet ineens verwezenlijkt kan worden, zal voorlopig met een verschijningsfrequentie van b.v. drie maal per week worden begonnen. Wat de inhoud van het blad betreft, streeft het bestuur naar een gezinsblad, dat actuele berichtgeving inzake het voornaamste wereldnieuws biedt, landelijk en regionaal

nieuws, parlementair nieuws, land- en tuinbouwberichten, beurs- en marktberichten, naast uitgebreid kerkelijk nieuws. Daarnaast dient reformatorische voorlichting gegeven te worden via artikelen en commentaren. Ook zal er naar gestreefd worden het blad een spreekbuis te doen zijn van landelijke verenigingen en instellingen op dezelfde grondslag en zal zeker aandacht worden besteed aan onze jeugd.

Bedenken wij van welk een groot belang een eigen blad is. Wij hebben nodig een Bijbels-reformatorische visie op het wereldgebeuren, en ons te wachten, dat ons volk zich laaft aan materiële welvaart. Lauwheid en fatalisme worden al te veel onder ons gevonden. Laat daarom niet uw handen in de schoot liggen, doch handel in de geest van onze reformatoren, die stonden als lichten de fakkels in een tijd, waarin de waarheid schier ten onder was gebracht.

STEUNT DAAROM ONZE DOELSTELLING:

a. Door het verstrekken van een gift, teneinde te komen aan de grote bedragen, die reeds bij de eerste opzet van een eigen blad nodig zijn; zonder uw gewaardeerde medewerking hieraan is slagen van deplannen uitgesloten.

b. Door u reeds bij voorbaat vrijblijvend op te geven als abonnee.

Betreffende het onder b. gevraagde, kan uiteraard de abonnementsprijs nog niet vastgesteld worden; deze hangt mede af van het aantal abonnementen. Echter zal er naar gestreefd worden deze niet hoger te doen zijn dan bij andere bladen met dezelfde verschijningsfrequentie. Ook postabonnementen voor overzee en giften van daar worden gaarne ingewacht. Overigens houdt het bestuur zich gaarne aanbevelen voor positieve suggesties die de opzet ten goede kunnen komen. Ook wordt opgave van toekomstige propagandisten en/of agenten gaarne tegemoet gezien.

Met de bede, dat het de Heere behage deze pogingen te willen zegenen en u allen bij voorbaat ten zeerste dankend, verblijft met hartelijk groet en heilbede, het bestuur van de STICHTING REFORMATORISCHE PUBLIKATIE. Zie voor nadere gegevens de aanbevelingsadvertentie elders in dit blad. Giften kunnen worden gestort op giro nr. 1487952 van de Algemene Bank Nederland te Driebergen, met vermelding „ten gunste van de Stichting Ref. Publ." Opgave van abonnementen, correspondentie enz. uitsluitend aan het secretariaat, Bosstraat 21, Driebergen.

Leestafel

Handelingen der apostelen door Dr. H.F. Kohlbrugge. Uitgave van T. Wever te Franeker.

Dit boek van 286 blz. bevat 25 preken over de hoofdstukken 2-10 van de Handelingen. Kohlbrugge heeft deze preken gehouden in 1873. Dit is de tweede druk van de Nederlandse vertaling. De eerste verscheen in 1896. Deze tweede is geheel, ook wat de spelling aangaat, aan de eerste gelijk.

Uit het voorbericht blijkt, dat deze preken onder de voor-

dracht door Ds. Künzli werden opgeschreven. Het zijn dus preken, zoals Kohlbrugge ze werkelijk gehouden heeft. In dit voorbericht lezen we ook het volgende:

„Een 70-jarige grijsaard was Dr. Kohlbrugge, toen hij ze hield, doch de kracht van zijn door God gesterkte geest was niet verflauwd, noch de wijsheid en het vuur zijner lippen verminderd, veeleer treedt hij hier met de frisheid en het vuur der jeugd voor ons op. Daarbij zijn de leerredenen bij uitstek praktisch en zo levendig schilderend, zo warm van toon en tegelijk zo nuchter, zo eenvoudig en ongeunsteld, dat het ook in dit opzicht een genot is ze door te lezen. Mogen zij velen in de gemeente ten zegen zijn".

Dit is niet te veel gezegd. In sommige gedeelten komt uit, dat Kohlbrugge een eeuw geleden leefde en in Duitsland werkte, maar dat is geen bezwaar. We zouden uit dit inhoudsvolle boek verschillende gedeelten kunnen overnemen. We willen volstaan met het weergeven van een gedeelte uit een preek over 2 : 42, 4 : 32 en 9 : 31: „Mijne geliefden! Gij hebt de vervulling voor u, gij ziet haar in de Handelingen der Apostelen, en gij, zoals gij hier bijeen zijt, wenst gij nog iets? Als ik iets wensen zal, dan wens ik dit: dat de Heilige Geest Zich verheerlijke aan onze jeugd! De gemeente staat daar in de kuisheid Christi tot op deze dag; maar één wens heb ik: dat de Heere God met Zijn Geest en met de leer der Apostelen onder ons blijve. Dan hebben wij, zij het ook op een andere wijze, wat wij in de Handelingen der Apostelen vinden, en vervuld is en blijft het woord: „En ik zal al de heidenen doen beven, en zij zullen komen tot de wens aller heidenen, en Ik zal dit huis met heerlijkheid vervullen, zegt de Heere der heerscharen. Mijne is het zilver en Mijne is het goud, spreekt de Heere der heerscharen. En in deze plaats zal Ik vrede geven, spreekt de Heere der heerscharen". Hagg. 2 : 8-10".

Kohlbrugge blijft voortleven door zijn werken, die in onze tijd opnieuw het licht zien. De uitgave van dit boek geschiedde in samenwerking met de Vereniging tot uitgave van Gereformeerde Geschriften.

Van harte willen we dit boek aanbevelen. De fa. Wever zorgde voor een keurig boekwerk. Het kost tot 15 maart 1968 f 13,50, daarna f 15,50.

B.

BOEKEN

die in de boekbespreking worden aanbevolen, worden graag zonder prijsverhoging FRANKO THUIS geleverd door:

Boekhandel J. Butijn - Woerden

Nieuwstraat 15 - Telef. 03480-2889

VERSCHENEN:

De Nieuwe Vertaling van het N.B.G., getoetst, gewogen.... en te licht bevonden, brochure, 50 pagina's, f 2,50.

Een droom over het godsdienstig en kerkelijk leven in het jaar 2000, brochure, aktueel en ontdekkend, 35 pag. f 1,50.

Verkrijgbaar door overschrijving op giro 1156212 t.n.v. S. Baarsen, Nieuwe Klif 23, Urk.

Bent u te zwaar?

Onze

VERMAGERINGSKRUIDEN

brengen u weer op het juiste gewicht, terwijl de onschadelijkheid vaststaat.

f 6,- p. pak voldoende voor een maand.

GEEN PORTOKOSTEN!

DROGISTERIJ SIKKING

BARREVOETESTRAAT 5, HAARLEM

Tel. 023 - 17137 Giro 17811

VERSCHENEN:

DER PELGRIMS METGEZEL

LEVEN EN ARBEID VAN JOSEPH CHARLES PHILPOT

door J. A. SAARBERG

Niet eerder verscheen in onze taal een boek als dit over Philpots leven en werk. 540 pagina's met ruim 80 illustraties, gebonden in linnen prachtband met stof omslag f 22,50

N.V. „DE BANIER" POSTBUS 2019
UTRECHT

JOH. CALVIJNSCHOOL — VEENENDAAL
Gevraagd wegens benoeming van één der ond. tot hoofd van een school een

ONDERWIJZER

voor vast, per 1 aug., bev. voor j. De school telt 7 leerkrachten. Het verpl.kostenbesluit is van toepassing. De gemeente verleent vlot medewerking voor woonruimte. Sollicitaties aan: C. G. Mijnders, H.d.S., Buurtlaan w. 117, Veenendaal (08385-12480).

Lees in dit nummer de belangrijke mededeling van de

STICHTING REFORMATORISCHE PUBLIKATIE

Onderstaande predikanten waren desgevraagd gaarne bereid het pogen van deze stichting,

... een reformatorisch dagblad voor Nederland te doen verschijnen,

... haar oproep tot financiële ondersteuning van dit pogen,

... alsmede het zich reeds bij voorbaat opgeven als abonnee

van harte aan te bevelen.

Ds. C. den Boer, Zeist
Ds. G. Blom, Meerkkerk
Ds. G. Bouw, Scheveningen
Ds. G. v.d. Breevaart, H.I. Ambacht
Ds. J. de Bres, Waalwijk
Ds. G. J. Buys, Vlaardingen
Ds. J. Catsburg, St. Maartensdijk
Ds. H. C. v.d. Ent, Katwijk aan Zee
Ds. J. van Haaren, Amersfoort
Ds. D. Hakkenberg, Dordrecht
Ds. B. Haverkamp, Nijkerkerveen
Ds. W. Heerma, Enschede
Ds. P. Honkoop, Kampen
Ds. A. Hoogerland, Werkendam
Ds. N. de Jong, Driebergen

Ds. S. de Jong, Houten
Ds. J. Karens, Nieuwerkerk-Z.
Ds. A. Kok, Poortvliet
Ds. E. du Marché v. Voorthuizen, Urk
Ds. J. G. van Minnen, Delft
Ds. J. v.d. Poel, Ede
Ds. J. van Prooyen, Grafhorst
Dhr. A. de Redelijkheid, Ouderkerk a/d IJ.
Ds. J. van Rootselaar, Barneveld
Ds. D. Slagboom, Dordrecht
Ds. C. Smits, Sliedrecht
Ds. G. Veldjesgraaf, Wouterswoude
Ds. A. W. Verhoef, Barneveld
Ds. J. P. Verkade, Nieuwe Tonge
Ds. A. J. Wijnmaalen, Maartensdijk

BON

In open enveloppe (gefrankeerd met 12 ct/ als drukwerk verzenden aan: Secretariaat „Stichting Reformatorische Publikatie", Bosstraat 21, Driebergen.

Ondergetekende:

Naam:.....

Adres:.....

Woonplaats:.....

x geeft zich bij voorbaat op als abonnee;

x heeft heden op de postrekening nr. 1487952 van de Alg. Bank Nederland, Driebergen een gift gestort groot f..... (s.v.p. aan onderzijde girostortings- of overschrijvingskaart bij „Mededelingen" vermelden: „ten gunste van de Stichting Ref. Publ.");

x doet een financiële toezegging, groot f....., welk bedrag op de door hem/haar zelf te bepalen datum gestort zal worden op bovenvermelde postrekening.

x (Doorhalen hetgeen niet van toepassing is). Datum: